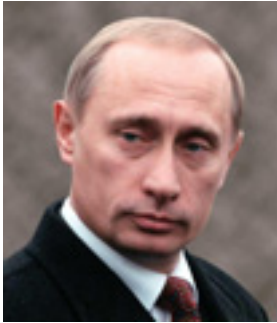

Историја – повод за узајамне претензије или основа за помирење и партнерство?

Пише: Владимир Путин
четвртак, 03 септембар 2009 19:30

Ево, већ нас седам деценија раздваја од трагичног, црног датума у историји цивилизације – 1. септембра 1939. године. Од првог дана најразорнијег и најкрвавијег рата који се икада надвио над Европу и човечанство.

XX век оставио је дубоке ране које не зарастају – револуције, преврате, два светска рата, нацистичку окупацију највећег дела Европе и трагедију Холокауста, раскол континента на идеолошким основама. Али Европљани памте – и победоносни мај 1945, Хелсиншку повељу, пад Берлинског зида, дивовске промене у Совјетском Савезу и Источној Европи на почетку деведесетих.

Полуистина је увек варљива. Минуле трагедије - недовољно промишљене, или промишљене лажно и лицемерно, неизбежно воде појављивању нових историјско-политичких фобија, које сукобљавају државе и народе једне са другима. Оне утичу на свест друштва, изобличујући је на корист злонамерних политичара.

Полуистина је увек варљива. Минуле трагедије – недовољно промишљене, или промишљене лажно и лицемерно, неизбежно воде појављивању нових историјско-политичких фобија, које сукобљавају државе и народе једне са другима. Оне утичу на свест друштва, изобличујући је на корист злонамерних политичара.

Платно историје није јефтина репродукција, која се може нехајно ретуширати. Према жељама наручиоца уклонити оно што му се не допада, или изменити тон, додајући светле или тамне боје. Нажалост, у наше време, често морамо да се сусрећемо са оваквим примерима преправљања прошлости. Можемо видети покушаје да се историја препише у складу са потребама тренутних политичких околности. У неким земљама се отишло толико далеко да се хероизују саучесници нациста, а у исти кош стављају жртве и џелати, ослободиоци и окупатори.

Вештачки се истржу појединачне епизоде из опште историјске позадине, политичко-економског или војностратешког контекста. Предратна ситуација у Европи

Пише: Владимир Путин
четвртак, 03 септембар 2009 19:30

разматра се фрагментарно и без међусобне узрочно-последичне везе. Симптоматично је то да се искривљивањем историје често баве управо они који на делу спроводе двоструке стандарде и у савременој политици.

И невољно се намеће питање, колико се такви митотворци разликују од аутора добро познатог стаљинистичког „Кратког курса историје“, из кога су се протеривала сва имена или дешавања која нису била по вољи „вође свих народа“, уз наметање шаблонских, начисто идеологизованих верзија догађаја.

Тако од нас данас исхитрено захтевају да признамо како је једини „окидач“ Другог светског рата био совјетско-немачки пакт о ненападању од 23. августа 1939. године. Истина, поборници такве теорије себи не постављају основна питања – зар Версајски споразум, који је подвукао црту под Први светски рат, није иза себе оставио мноштво „мина одложеног дејства“? Главна од њих била је не само опседнутост поразом, него и понижавање Немачке. Зар се границе Европе нису почеле рушити знатно пре 1. септембра 1939. године? Зар није било аншлуса Аустрије, зар није било раскомадане Чехословачке, кад су, не само Немачка, него и Мађарска, и Пољска, у суштини, учествовале у територијалном прекрајању Европе? На сам дан потписивања Минхенског договора, Пољска је упутила Чехословачкој свој ултиматум и, истовремено са немачком војском, увела своју армију у Тешинску и Фриштадску област.

И могу ли се затворити очи пред закулисним настојањима западних демократија да се „искупе“ пред Хитлером и његову агресију усмере „на Исток“? Или пред тим, како су се плански и уз свеопшту попустљивост демонтирали гаранти безбедности и системи ограничења наоружања, који су постојали у Европи?

Најзад, какав је био војно-политички ехо договора, до кога је дошло у Минхену 29. септембра 1938. године? Није ли већ тада Хитлер коначно одлучио да је „све дозвољено“? Да Француска и Енглеска неће „прстом мрднути“, како би заштитиле своје савезнике? „Лажни рат“ на западном фронту и трагична судбина напуштене Пољске, без помоћи, показале су, нажалост, да Хитлерова надања нису била узалудна.

Вештачки се истржу појединачне епизоде из опште историјске позадине, политичко-економског или војностратешког контекста. Предратна ситуација у Европи разматра се фрагментарно и без међусобне узрочно-последичне везе. Симптоматично је то да се искривљивањем историје често баве управо они који на делу спроводе

двоструке стандарде и у савременој политици.

Данас ми схватамо да је било какав облик договора са нацистичким режимом био неприхватљив са моралне тачке гледишта, као што није имао никаквих перспектива са тачке гледишта практичне реализације. Исто тако, у контексту историјских догађаја тог времена, Совјетски Савез не само да је остао један на један са Немачком, пошто су западне државе одустале од предлаганог система колективне безбедности, већ је стајао пред претњом рата на два фронта – како се управо у августу 1939. године до максималне снаге разбуктао пламен сукоба са Јапанцима на реци Халкин Гол.

Одбијање предлога Немачке да се потпише пакт о ненападању – у условима када су могући савезници СССР-а на Западу већ пристали на аналогне договоре са немачким Рајхом, и нису хтели сарађивати са Совјетским Савезом – и самостално сукобљавање са свемоћном војном машинеријом нацизма, совјетска дипломатија оног времена сасвим је основано сматрала, у најмању руку, наразумним.

Сматрам да је управо договор у Минхену објективне савезнике у борби са нацизмом гурнуо ка разилажењу, и међу њима изазвао узајамно неповерење и сумњичавост. И, загледавши се у прошлост, сви ми – и на западу, и на истоку Европе – морамо да се сетимо каквим трагедијама воде кукавичлук, закулисна, канцеларијска политика и стремљење да се осигурају сопствена безбедност и национални интереси на рачун других. Не може бити разумне и одговорне политике изван моралних и правних оквира.

Како ја то видим, морални аспект политике која се спроводи је нарочито важан. У вези са тим хоћу да напоменем да је у нашој земљи иморални карактер пакта Молотов-Рибентроп добио једнозначну парламентарну оцену. Исто се не може рећи за низ других држава – иако су и оне доносиле крајње проблематичне одлуке тридесетих година.

И још једна лекција може се научити из историје. Цело искуство међуратног периода – од Версајског мира до Другог светског рата – убедљиво сведочи о томе да је немогуће изградити ефикасан систем колективне безбедности без учешћа свих држава континента, укључујући Русију.

Пише: Владимир Путин
четвртак, 03 септембар 2009 19:30

Уверен сам да Европа има снаге да донесе општу и објективну оцену трагичне, заједничке прошлости и тако се осигура од понављања претходних грешака. И стога не може, а да не изазива оптимизам, то што се, током међународне конференције историчара, која се у мају одржала у Варшави, а у којој су учешћа узели бројни истраживачи из Русије, Пољске и Немачке, могло чути много одмерених и објективних оцена узрока Другог светског рата.

За народе Совјетског Савеза, Пољске, и многих других земаља, био је то рат за живот, за право на сопствену културу, језик, па чак и будућност. Ми памтимо све који су у тој борби учествовали на страни совјетског народа. Пољаке, који су први стали на пут агресору и храбро бранили Варшаву и утврђења на Вестерплатеу септембра 1939, а затим се борили у редовима Армије Андерса и Војске Пољске, те одредима Армије Крајове и Армије Људове. Памтимо Американце, Французе, Канађане и друге борце „Другог фронта“, који су ослобађали Западну Европу. Памтимо и Немце, који су, не бојећи се репресије, пружали отпор хитлеровском режиму.

Стварање Антихитлеровске коалиције, то је, без преувеличавања, тачка преокрета у историји XX века, један од најкрупнијих, пресудних догађаја прошлог столећа. Свет је увидео да су земље и народи, уз сву своју различитост, уз разнообразност националних стремљења, уз тактичке противречности – способни да се уједињују у име будућности, а ради супротстављања глобалном злу. И данас, када нас учвршћују јединствене вредности, ми напосто имамо обавезу да користимо то искуство партнерства, како би се ефикасно сукобили са заједничким изазовима и претњама, ширили глобални простор сарадње и брисали анахронизме, какве представљају линије раздвајања – какав год карактер оне имале.

Очигледно је да се у такву логику никако не уклапају рецидиви конфронтационог наслеђа епохе „Хладног рата“ тј. уско, блоковско приступање кључним прилепима садашњости. Истински демократском мултиполарном свету потребно је учвршћивање хуманистичких начела у међународним односима, он подразумева одбојност према ксенофобији и одустајање од покушаја да се издигне изнад закона.

И опет се може тврдити да се Европа и свет у целости крећу ка већој безбедности за све, ка поимању значаја заједничких задатака, ка сарадњи, а не ка умножавању раздора.

Пише: Владимир Путин
четвртак, 03 септембар 2009 19:30

Послератно историјско помирење Француске и Немачке отворило је пут ка изградњи Европске уније. На другој страни – мудрост и великодушност руског и немачког народа, далековидост државних делатника ове две земље, омогућили су да се начини одлучујући корак ка изградњи Велике Европе. Партнерство Русије и Немачке постало је пример кретања двају земаља у сусрет једна другој, пример усмерености на будућност, уз пажљив однос према сећању на прошлост. И данас руско-немачка сарадња игра изузетно важну позитивну улогу у међународној и европској политици. Убеђен сам да ће и руско-пољски односи, пре или касније, достићи тако висок, истински партнерски ниво. То је у интересу наших народа и целог европског континента.

Дубоко смо захвални што се у Пољској, земљи у којој почива више од шест стотина хиљада војника Црвене армије, а који су положили своје животе за њено ослобођење, пажљиво и са уважавањем односи према нашим војним гробницама. Верујте, ове речи нису обични данак протоколу, оне су искрене и од срца. И још једна лекција може се научити из историје. Цело искуство међуратног периода – од Версајског мира до Другог светског рата – убедљиво сведочи о томе да је немогуће изградити ефикасан систем колективне безбедности без учешћа свих држава континента, укључујући Русију.

Народу Русије, чију је судбину изобличио тоталитарни режим, такође су добро позната осећања Пољака везана за Катинску шуму, где почивају хиљаде пољских војника. Ми смо у обавези да чувамо сећање на жртве тог злочина.

Меморијални комплекси „Катин“ и „Медноје“, као и трагична судбина руских војника, који су пали у пољско заробљеништво током рата 1920. године, морају постати симболи заједничке жалости и узајамног праштања.

Сенке прошлости не могу више затамњивати данашњицу, а још мање сутрашњицу сарадње између Русије и Пољске. Наша је дужност пред онима којих више нема, и пред самом историјом, да учинимо све, како би руско-пољске односе ослободили од терета неповерења и предрасуда, који смо добили у наследство. Време је да се окрене страница и почне писати нова.

Данас, када се сећамо првог дана Другог светског рата, наше мисли се окрећу и ка његовом последњем дану – Дану победе. Ми смо били на истој страни у тој бици за будућност човечанства. И само од нас зависи да ли ће све оно најбоље и највредније, што повезује народе Русије и Пољске, прирасти уз нова дела, да ли ће се умножити у

Историја – повод за узајамне претензије или основа за помирење и партнерство?

Пише: Владимир Путин
четвртак, 03 септембар 2009 19:30

XXI веку који наступа.

Важно је да се данас у руско-пољским односима почиње показивати управо таква, конструктивна логика. Након неоправдано одужене паузе, обновио се рад кључних механизма билатералних односа – како на државном, тако и на друштвеном нивоу. Развијају се међурегионални контакти, шири се културна, образовна и остала хуманистичка размена.

За трговинско-економске везе наших земаља нарочито успешна била је 2008. година, када је међусобна робна размена нарасла више од два и по пута. У тренутним, сложеним условима глобалне кризе, решени смо да уложимо све напоре како би се превладао утицај неповољне светске економске конјунктуре и дошло до нових, перспективних пројеката. Мисли се на енергетику, транспорт, високе технологије и иновације, на обезбеђивање инвестиција у привреду, пољопривреду и инфраструктуру. Једном речју, пред Русијом и Пољском отварају се обећавајуће перспективе за партнерску сарадњу и изградњу међусобних односа, достојних двају великих европских нација.

На крају бих хтео свим Пољацима и, пре свега, ветеранима Другог светског рата, упутити најтоплије жеље мира, среће и процвата.

Текст представља оригинални чланак председника владе РФ Владимира Путина, објављен у пољској Gazeta Wyborcza, а преузет је са његовог интернет портала www.premier.gov.ru

Превео са руског Никола Танасић.